

Studieplan 2012/2013

Bachelor - Førskolelærerutdanning

Studiepoeng: 180.

Studiets varighet, omfang og nivå

Bachelor - førskolelærerutdanningen er en 3-årig utdanning (180 studiepoeng) som bygger på Rammeplan for førskolelærerutdanningen av 3. april 2003, med endringer fastsatt 10. mars 2008.

Innledning

Førskolelærerutdanningen er en 3-årig utdanning (180 studiepoeng) som bygger på Rammeplan for førskolelærerutdanningen av 3. april 2003, med endringer fastsatt 10. mars 2008.

Førskolelærerutdanning kvalifiserer for arbeid i barnehage. Utdanningen danner også grunnlag for opptak på Master-studier innenfor enkelte fagområder.

Studiet bygger på fag som er obligatoriske for alle studenter i førskolelærerutdanningen: pedagogikk (45 sp), matematikk (10 sp), RLE (10 sp), norsk (15 sp) og ett praktisk estetisk fag (på minst 10 sp) og i tillegg valgfrie fag og fagområder på til sammen 100 studiepoeng.

Fra studiestart 2006 innførte vi en ny studiemodell. I denne modellen er første studieår likt for alle studenter: pedagogikk (15 sp), samfunnsfag (15 sp), natur og bevegelse (20 sp) og matematikk (10 sp). Fra høsten 2. studieår kan studentene velge mellom to ulike studieløp, ett som vi kaller en **bred modell** og ett som vi kaller en **linjemodell**. Studentene velger videre studieløp innen 15. mars i første studieår.

- **Bred modell** betyr at studentene i 2 studieår tar fagene: pedagogikk (15 sp), norsk (15 sp) og estetiske fag (drama, musikk, forming) (15 sp). I 3. studieår tar de i høstsemesteret disse fagene: pedagogikk (15 sp) og RLE (15 sp) og i vårsemesteret: ett fordypningsfag (30 sp).

eller

- **Linjemodell** betyr at studentene i 2. studieår tar fagene: pedagogikk (15 sp), norsk (15 sp), RLE (10 sp) og natur og bevegelse (20 sp). I 3. studieår tar de i høstsemesteret: pedagogikk (15 sp) og

Høgskolen i Hedmark

hele året natur og bevegelse (45 sp inkl. 5 sp i et estetisk emne). Det betyr at studentene får en spesiell kompetanse innenfor natur og bevegelse og at de ved fullført studiet har 85 sp innenfor dette fagområdet.

Praksisopplæringen er på 100 dager (20 uker) for alle studenter uansett modell, 95 dager (19 uker) i barnehagen og 5 dager (1 uke) på første årstrinn i grunnskolen, se egen Plan for praksisopplæring.

Studiet bygger på forskningsbasert kunnskap og er yrkesrettet og praksisnært, slik at det tar utgangspunkt i førskolelærers arbeidsområde og gjeldende lov- og planverk for virksomheten.

Læringsutbytte

Generelle prinsipper for utdanningen

Studiet tar utgangspunkt i de grunnleggende verdier og føringer som er nedfelt i Lov om barnehager og i Lov om grunnskolen, og i gjeldende rammeplaner for barnehage og grunnskole.

Gjennom utdanningen skal studentene utvikle:

- *faglig kompetanse*: kunnskap om barn, barndom og pedagogisk arbeid med små barn og kunnskap om teorier og arbeidsformer innenfor og på tvers av fag.
- *didaktisk kompetanse*: evne til å vurdere, planlegge og gjennomføre tilpasset opplæring for barn med og uten særskilte behov, og evne til å sette i verk forebyggende tiltak.
- *sosial kompetanse*: forståelse av betydningen av et omsorgs- og læringsmiljø preget av samspill varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle. Studentene må også ha evne til nært samarbeid mellom barnehage, hjem og andre samarbeidspartnere og kunnskap om og ferdigheter i ledelse, samarbeid og pedagogisk veiledning.
- *endrings- og utviklingskompetanse*: evne til å vurdere organisasjonsutvikling og samfunnsendringer som har betydning for barnehagen, til å initiere og takle endringer og til å kunne prege utviklingen i barnehagen.
- *yrkesetisk kompetanse*: evne til å reflektere over barnehagens og skolens verdigrunnlag, over egne verdier, holdninger og væremåte og over etiske utfordringer i yrket.

Helhet og sammenheng i utdanningen er avgjørende for den kompetanse studentene får med seg som nyutdannede førskolelærere. Det enkelte fagstudium gir deler av denne kompetansen. Pedagogikkfaget binder sammen delene og skaper en utvidet forståelse. Læringsmiljøet i studietiden skal bidra til å forme holdninger og identitet for førskolelæreryrket.

Førskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Hedmark legger vekt på å se barnets oppvekst i et **språk, kultur og kommunikasjonsorientert perspektiv**.

Studie- og læringsmiljø

Førskolelærerstudiet er innfallsporren til et yrke der det legges vekt på selvstendighet, felles ansvar, samarbeid og evne til kritisk refleksjon. Dette er verdier som vi ønsker skal være forpliktende rettesnorer for utformingen av vårt studie- og læringsmiljø, med tanke på den virkningen dette kan ha for studentenes arbeid i deres framtidige yrke. En kritisk vurdering av studie- og arbeidsformer, av hvordan tiden til felles undervisning, seminarvirksomhet, studentsamarbeid og selvstudium blir fordelt og organisert, og av hvilke muligheter studentene har til deltakelse i prosjekter på tvers av faggrensener, følger som konsekvens av denne tenkningen.

Som utdanningsinstitusjon har vi et særlig ansvar for å legge til rette for studie- og læringssituasjoner som gir mulighet til å utvikle de personlige og menneskelige kvalitetene som trengs for å arbeide som førskolelærer. Læringskulturen i studiemiljøet som helhet spiller en sentral rolle for denne kvalitetsutviklingen. Du møter en utdanningsinstitusjon som viser en profesjonell evne til å evaluere, korrigere og utvikle en god læringskultur.

Medinnflytelse og medansvar er viktige stikkord for førskolelærerutdanningen. De angir retning for samarbeidet mellom lærere og studenter, ikke bare gjennom det som skjer i forskjellige råd og utvalg, men også ved det som angår organisering og innhold av studiet. Vi har som mål å være en utdanningsinstitusjon der det foregår en levende debatt, både i og utenfor undervisningen, slik at våre studenter selv kan videreutvikle demokratiske tradisjoner og arbeidsformer i utøvelsen av sitt yrke.

I førskolelærerutdanningen vil vi avveie bruk av bundne undervisningstimer nøye i forhold til mer deltakerbaserte arbeidsformer. Det legges betydelig vekt på selvstudium og studentledet kollokviearbeid. Videre står veiledning av enkeltstudenter helt sentralt. Veiledningen skal yte hjelp til menneskelig og faglig kompetanseutvikling, og dessuten bidra til at studentene tidlig reflekterer over sitt yrkesvalg. Dette er en felles oppgave for alle aktørene i utdanningsmiljøet; faglærere, pedagogikkklærere, praksislærere og studenter. Studenters veiledning av hverandre er ikke bare et viktig bidrag til utvikling av et godt studiemiljø, men også en nødvendig yrkesforberedende aktivitet som det legges til rette for.

Målgruppe

Alle som ønsker å arbeide som førskolelærer eller pedagogisk leder i en barnehage.

Kompetanse

Førskolelærerutdanning kvalifiserer for arbeid i barnehage. Med ettårig videreutdanning i pedagogisk arbeid på småskoletrinnet, kan man få kompetanse til å arbeide i grunnskolens 1. - 4. trinn. Førskolelærerutdanningen danner også grunnlag for opptak på Master-studier innfor enkelte fagområder.

Opptakskrav

Generell studiekompetanse eller realkompetanse på tilsvarende nivå.

Undervisnings- og læringsformer

I løpet av studietiden vil studentene møte følgende arbeidsmåter:– Lærerstyrt undervisning i gruppe, storforelesning, seminarer o.a.– Studentenes egenaktivitet i undervisningen, seminarene, gjennom studie- og praksisgrupper og selvstudium.– Individuelt- eller gruppearbeid med studentframlegg og studentvurdering– Nettbaserte undervisningsformer

Tverrfaglig temaarbeider

Studentene skal i løpet av studiet arbeide i grupper med **tverrfaglig temaer**. All ordinær undervisning i slike perioder erstattes med gruppearbeid og veiledning. Studentene skal arbeide med problemstillinger der de skal trekke inn aktuelle områder fra forskjellige fag.

Studiegrupper

Studiegruppene skal bestå av 5-6 studenter. Arbeidet i disse gruppene skal ta utgangspunkt i faglige oppgaver, problemstillinger, litteraturstudier og studierelaterte spørsmål. Gruppene kan få veiledning av faglærerne. Denne veiledningen skal særlig ta utgangspunkt i forhold knyttet til faglige spørsmål knyttet til studiesituasjonen.

Veiledning

Veiledning er en sentral og viktig del av et høgskolestudium. Det brukes i ulike sammenhenger knyttet til **faglig veiledning** i forbindelse med praksis, gruppeoppgaver, temaperioder, faglige skrivearbeider m.m. Det vil framkomme av fag- og semesterplaner når slik veiledning er obligatorisk. **Individuell veiledning** gjennom studiet skal hjelpe og støtte den enkelte student med en helhetlig utvikling av de kvaliteter som er nødvendig i førskolelæreryrket. Avdelingen har ulike fagpersoner som kan bidra med studieveiledning i forhold til tilpassede studieløp. .

Vurderingsformer

I Forskrift om Eksamen ved Høgskolen i Hedmark med hjemmel i lov av 1. april 2005 om Høgskoler og Universitet, heter det i § 3.4: «Høgskolen kan fastsette særskilte arbeidskrav, krav om bestemte eksamener eller prøver eller krav om obligatorisk undervisning og praksis som må være fullført før eksamen i bestemte fag kan avlegges. Opplysninger om dette tas inn i fag-/studieplan og fag- og kursbeskrivelser. Studenter som ikke oppfyller de arbeidskrav og krav til eksamener og prøver som er fastsatt, eller som ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis, har ikke rett til å gå opp til eksamen.»

Faglærer skal i god tid før eksamen levere liste til studieadministrasjonen (eksamensansvarlig) over studenter som oppfyller krav til å avlegge eksamen i faget. Studieadministrasjonen plikter å gi skriftlig beskjed til studenter som vil bli avvist ved eksamen på grunn av manglende gjennomføring av obligatoriske krav.

Høgskolen i Hedmark

Ved eksamen gis det bokstavkarakterer etter en skala fra A til F. E er laveste ståkarakter.

Det vises for øvrig til den fortløpende informasjonen som gis gjennom studiet når det gjelder endringer på dette området.

Alle deleksamener i et fag må være bestått for å få sluttvurdering i faget.

Fusk

Det vises til Forskrift om Eksamen ved Høgskolen i Hedmark med hjemmel i lov av 1. april 2005 om Høgskoler og Universitet, § 11, der det framkommer hva som defineres som fusk og hvordan saker der det oppstår slik mistanke skal behandles.

Vitnemål

I pedagogikk gis det én gradert karakter (etter tredje studieår).

I de faglig-pedagogiske studiene gis det én gradert karakter i hvert fag.

De som går på bred modell vil få én karakter i fordypningsfaget, de som går på linjemodell vil få to karakterer i linjefaget.

Vitnemål blir ikke utstedt før alle obligatoriske krav er godkjent, og alle eksamener er avlagt og bestått, herunder også all praksis.

Det vises for øvrig til den informasjonen som gis gjennom studiet når det gjelder endringer på dette området.

Skikkethetsvurdering

Skikkethetsvurdering av lærerstudenter skjer gjennom hele studiet med hjemmel i Lov om universiteter og høyskoler § 4-10 og Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene nr. 859. Tvil om en students skikkethet meldes til institusjonsansvarlig. Faglærere, praksislærere, medstudenter og administrasjonen kan melde tvil om skikkethet på særskilt skjema. Forskriftene ligger ved som vedlegg.

Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentenes faglige, pedagogiske og

Høgskolen i Hedmark

personlige forutsetninger, for å kunne fungere som førskolelærer. En student som utgjør en mulig fare for barns rettigheter, sikkerhet og psykiske og fysiske helse er ikke skikket for førskolelæreryrket. Det foregår en løpende skikkethetsvurdering av alle førskolelærerstudenter ved lærerutdanningene.

Muligheten til å vurdere en student som *ikke skikket* etter en særskilt skikkethetsvurdering skal bare benyttes i helt spesielle tilfeller, når andre formelle og uformelle virkemidler underveis i studiet ikke har avhjulpet situasjonen. Det viktigste virkemiddelet ligger i selve studiet; studenter kan stryke i fag eller praksis. I praksisopplæringen skal studentene ha veiledning og oppfølging. Studenter som viser at de ikke behersker praksissituasjonen, vil som hovedregel stryke i praksisdelen av utdanningen.

Alle som har kontakt med studenten i studiet kan melde Tvil om skikkethet. Tvilmeldingen må omfatte ett eller flere av nedenfor nevnte punkter.

Vurderingskriterier for lærerutdanningene, jfr. Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning

1. Studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehages og skolens virksomhet
2. Studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over det som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse
3. Studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet
4. Studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne
5. Studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer dårlig i forhold til sine omgivelser
6. Studenten viser for liten grad av selvinnsett i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet og kommende yrkesrolle
7. Studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning

Tvilmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til institusjonsansvarlig. (Skjema for *Tvil om skikkethet* er lagt ut på Fronter). Den som leverer tvilmeldingen regnes ikke som part i saken og har ikke adgang til å være anonym. Tvilmeldinger som er åpenbart ugrunnet skal ikke behandles av institusjonsansvarlig.

Studiets innhold, oppbygging og organisering

Høgskolen i Hedmark

I løpet av studietiden vil studentene møte følgende arbeidsmåter:

- Lærerstyrt undervisning i gruppe, storforelesning, seminarer o.a.
- Studentenes egenaktivitet i undervisningen, seminarene, gjennom studie- og praksisgrupper og selvstudium.
- Individuelt arbeid eller gruppearbeid med studentframlegg og studentvurdering
- Nettbaserte undervisningsformer

Tverrfaglig temaarbeider

Studentene skal i løpet av studiet arbeide i grupper med **tverrfaglig temaer**. Studentene skal arbeide med problemstillinger der de skal trekke inn aktuelle områder fra forskjellige fag.

Gruppene skal bestå av 4-6 studenter. Lærerne på trinnet har ansvar for praktisk tilrettelegging og koordinering av arbeidet. Veiledning gis av en veileder som er valgt på bakgrunn av tema. Arbeidene skal godkjennes av veileder.

Temaperiodene er **obligatoriske**.

Studiegrupper

Studiegruppene skal bestå av 4-6 studenter. Arbeidet i disse gruppene skal ta utgangspunkt i faglige oppgaver, problemstillinger, litteraturstudier og studierelaterte spørsmål. Gruppene kan få veiledning av faglærerne. Denne veiledningen skal særlig ta utgangspunkt i forhold knyttet til faglige spørsmål knyttet til studiesituasjonen.

Veiledning

Veiledning er en sentral og viktig del av et høgskolestudium. Det brukes i ulike sammenhenger knyttet til **faglig veiledning** i forbindelse med praksis, gruppeoppgaver, temaperioder, faglige skrivearbeider m.m. Det vil framkomme av fag- og semesterplaner når slik veiledning er obligatorisk. **Individuell veiledning** gjennom studiet skal hjelpe og støtte den enkelte student med en helhetlig utvikling av de kvaliteter som er nødvendig i førskolelæreryrket. Avdelingen har ulike fagpersoner som kan bidra med studieveiledning i forhold til tilpassede studieløp.

Bruk av Fronter

Fronter er høgskolens datasystem for nettbasert undervisning, intern informasjonsutveksling, og som et pedagogisk verktøy for alle studenter. Fronter er viktig i studiet og har flere funksjoner som studentene vil ha nytte av. Ikke minst vil det bli brukt til å gi informasjon fra faglærerne om planer, oppgaver, forberedelser til forelesninger, innleveringer m.m. Studieadministrasjonen vil også benytte seg av Fronter når de informerer. Studentenes

e-postadresse som er knyttet til høgskolen vil betjenes via Fronter. Det forventes at studentene er jevnlig inne for å holde seg orientert.

Utenlandsopphold

Høgskolen har samarbeid med utdanningsinstitusjoner i flere land. Studenter vil våren i 3. studieår ha mulighet for å velge et internasjonalt semester. Dette skal godkjennes av Høgskolen. Et utenlandsopphold kan bestå av studier knyttet til en utenlandsk institusjon på tilsvarende nivå, studiene må være relevante for førskolelærerutdanningen. Studiet kan også bestå av et opphold knyttet til et av våre samarbeidsland, for eksempel Namibia, og bestå av ulike typer feltstudier, kursing/skolering eller andre arbeidsmåter knyttet til barnehagearbeid.

For å få mulighet for et utenlandsopphold, er det en forutsetning at studenten er à jour i sitt studieprogram.

Søknadsfrist: ca. 1. mai.

Emneoversikt

Emner

Studiepoeng År 1 År 2 År 3

- [Natur og bevegelse 1. studieår](#)
20 studiepoeng Høst 1 Vår 1
- [Matematikk](#)
10 studiepoeng Høst 1 Vår 1
- [Pedagogikk 1. studieår](#)
15 studiepoeng Høst 1 Vår 1
- [Samfunnsfag](#)
15 studiepoeng Høst 1
- [Religion, livssyn, etikk \(linje natur og bevegelse\)](#)
10 studiepoeng Høst 2 Vår 2

- **Pedagogikk 2. studieår**
15 studiepoeng Høst 2 Vår 2
- **Norsk Barnespråk**
7,5 studiepoeng Høst 2
- **Natur og bevegelse 2. studieår linje**
20 av 65 studiepoeng Høst 2 Vår 2
- **Estetiske fag**
30 studiepoeng Høst 2 Vår 2
- **Norsk. Barnelitteratur**
7,5 studiepoeng Vår 2
- **Natur og bevegelse 3. studieår linje**
45 av 65 studiepoeng Høst 3 Vår 3
- **Pedagogikk 3. studieår**
15 studiepoeng Høst 3
- **Religion, livssyn og etikk**
15 studiepoeng Høst 3
- **IKT i barnehagen (optional)**
30 studiepoeng Vår 3
- **Organisasjon og ledelse (optional)**
30 studiepoeng Vår 3

Emneoversikt

2NABEV12 Natur og bevegelse 1. studieår

Emnekode: 2NABEV12

Studiepoeng: 20

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Målet i Natur og bevegelse er at studentene skal:

- utvikle glede og interesse for natur og bevegelse i ulike miljø
- tilegne seg kunnskap om menneskekroppen og barnets fysiske og motoriske utvikling, hvordan fysisk aktivitet påvirker de ulike organsystemer og den betydning fysisk og motorisk utvikling har for barnets læring og totale utvikling
- utvikle innsikt i sammenhengene i naturen og forståelse for nødvendigheten av å ta vare på naturen
- tilegne seg kunnskap om og erfaring i ulike former for lek og fysisk aktivitet
- utvikle refleksjon og forståelse for planlegging, tilrettelegging, observasjon og evaluering av ulike naturfaglige og fysiske aktiviteter ute og inne

Innhold

Faget Natur og bevegelse omfatter 4 målområder:

Målområde A: Ut i naturen

- ekskursjoner til skog og vann
- planter og dyrs tilpasninger til ulike miljøer og årstider
- observasjon, innsamling og klassifisering av planter og dyr
- enkelt friluftsliv til ulike årstider

- barnehagens utemiljø
- sansemotoriske aktiviteter
- lek og ekspressive bevegelser
- lekaktiviteter i, på og med snø
- spor og sportegn
- terrarier og akvarier

Målområde B: Kropp og helse

- motorikk/sansemotorikk
- alderstypiske utviklingstrinn
- anatomi, fysiologi
- sikkerhet og utfordringer
- barneulykker, førstehjelp, livredning

Målområde C: Økologi og miljø

- økologi
- miljøproblemer
- solsystemet
- eksperimenter med lyd og lys
- eksperimenter med vann

Målområde D: Fagdidaktikk

- fagdidaktisk grunntenkning
- planlegge, tilrettelegge, vurdere og veilede arbeid med motoriske og naturfaglige emner
- pedagogrollen
- observasjon

overgang barnehage/ skole

Organisering og arbeidsformer

Studiet i Natur og bevegelse er lagt til 1. studieår. Det organiseres slik at teori og praktisk arbeid utgjør en helhet. Forelesninger, gruppearbeid, ekskursjoner, praktisk utprøving i ulike miljøer, observasjon,

studentledet arbeid og selvstudium.

Noe av undervisningen vil legges utenom høgskolens nærmiljø. Dette kan medføre transport og noen kostnader.

Praksis i barnehagen vil synliggjøre sammenhengen mellom teori og praksis. Det forutsettes at studiet følges opp med selvstendig studiearbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Aktiv deltagelse i all praktisk undervisning og ekskursjoner (dette presiseres i årsplanen). Tre små oppgaver, med praktisk del som gjennomføres med studenter eller i barnehage. Retningslinjer følger oppgavene. Vurderes til Bestått/Ikke bestått. Deltakelse i temaarbeid.

Vurderingsordning

Vurdering gis på grunnlag av følgende komponenter:

- Individuell skriftlig eksamen m/artsprøve, 5 timers skriftlig, teller 60 %.
- Ressursperm, teller 20%
- En oppgave (praktisk metodisk), teller 20%

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2MA023 Matematikk

Emnekode: 2MA023

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Gjennom matematikkstudiet skal studentene:

- utvide og konsolidere egne matematikkunnskaper slik at de blir i stand til å se hvordan matematiske begreper og tenkemåter er et middel til å forstå og beherske den konkrete virkeligheten.
- utvikle en holdning til matematikk som innebærer at de ser på faget som et redskap for skapende virksomhet og en kilde til glede.
- få innsikt i hvordan barn fra 0-6 år utvikler matematiske begreper og tenkemåter.
- få innsikt i hvordan ulike aktiviteter i barnehagen, som f.eks lek, bidrar til å bygge opp matema­tikkunnskaper hos barna.
- lære å bruke et passende språk i forbindelse med den matematikken barna utvikler, og ha en åpen holdning til barnas uttrykksmåter.
- opparbeide seg kunnskap om språkets betydning for barns begrepsoppbygging.
- få kunnskap om å legge til rette, gjennomføre og vurdere begynneropplæring i matematikk i grunnskolens første år.

Innhold

Studieenheten omfatter følgende hovedemner:

- Tall og bruk av tall
- Geometri
- Logikk og problemløsning

· Fagdidaktikk

Under arbeidet med delemnene må barnas lek stå sentralt. Lek er hele veien drivkraften i utviklingen av barnas matematikk. Barna bruker sine begreper i leken, og leken utvider forståelsen. En må både kunne se og fokusere på matematikken i barnas tradisjonelle og spontane lek, og en må kunne legge opp spesielle aktiviteter som bidrar til å bygge opp matematiske begreper og tenkemåter. Samtidig skal studiet gi førskolelærerne økte kunnskaper i faget, slik at de kan se barnas matematikk i "fugleperspektiv". Bare da kan de få øye på matematikken i omgivelsene og lede barnas matematiske utvikling i en fornuftig retning.

Det er av avgjørende betydning at den stikkordmessige oppstillingen av delemner nedenfor leses i lys av innledningen og de generelle kommentarene. Eksempel: de fire regningsartene, der den fjerde er divisjon. Her skal en ikke tenke på metodikk for å undervise divisjonsalgoritmen, men se på for eksempel hvordan barn kan finne ut hvor mange boller det blir på hver når ni boller skal deles mellom tre barn.

Tall og bruk av tall

Tallbegrepet er det viktigste av alle matematiske begreper. Barn bygger opp sin tallforståelse gradvis, idet de stadig lærer nye aspekter ved tallene.

Delemner:

- mengdebegrepet som grunnlag for tallene
- det ordinale aspektet (nummer i en rekkefølge; ord som først, sist, foran, bak, over, under, mellom, før, etter)
- det kardinale aspektet (antall elementer i en mengde; ord som flere, færre, like mange)
- utvikling av tallbegrep hos barn
- glimt fra talltegnenes historie
- tallsystemer, posisjonssystem
- de fire regningsartene
- regneregler og prosent
- statistikk

- tid, penger, mål og vekt

Geometri

Geometri er studiet av former, størrelser og forhold i planet og rommet. Barn er tidlig opptatt av å utforske rom og form. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter gir dette barn en av de beste anledningene til å knytte matematikk til virkeligheten. For eksempel har alle formingsaktiviteter med geometri å gjøre, og i romgeometri er leire og byggeklosser naturlige medier. Det å ferdes ute i naturen gir også rike muligheter for å utforske geometriske begreper.

Delemner:

- former i planet og rommet: trekant, firkant, kvadrat, rektangel, sirkel, terning, prisme, sylinder, pyramide, kjegle, kule
- rette og krumme linjer
- vinkler, parallelle linjer
- retning- og beliggenhetsbeskrivende begreper
- lengde, areal og volum
- mønstre
- symmetri
- utvikling av geometriske begreper hos barn

Logikk og problemløsning

Under dette hovedemnet samler vi alle aktiviteter som øver opp evnen til å tenke strategisk, og som ikke naturlig hører hjemme under noe annet hovedemne. Et viktig moment her er å få barn til å gi uttrykk for hvordan de tenker for å nå et mål.

Delemner:

- strategispill: kortspill, brettspill, fyrstikkspill, osv. som er slik at ikke bare tilfeldigheter avgjør hvem som vinner, men der en kan øke vannersjansene ved å velge mellom alternativer. Vinnerstrategi for noen spill.

- strategier for å løse problemer
- klassifisering og sortering

- dagligspråkets logiske ord og uttrykk

Fagdidaktikk

Dette emnet danner en overbygning over de øvrige emnene. Foruten å gjøres til gjenstand for studium, skal dette emnet prege hele matematikkstudiet.

Delemner:

- læringspsykologi og -filosofi anvendt på matematikk
- erfaringens betydning for læring av matematikk
- betydningen av å utvikle en god holdning til faget
- lek som metode for matematisk begrepsdannelse
- språkets betydning for læring, utvikling og kommunisering av matematikk
- bruk av rim og regler, musikk, sangleker, "elle-melle" av forskjellige typer
- allsidig appell til barnas sanser

Organisering og arbeidsformer

Matematikk tilegnes i hovedsak gjennom egenaktivitet. Det er viktig både for kunnskapene og holdningene studentene får. De mer teoretiske delene kan formidles gjennom forelesninger. Studiet i matematikk vil derfor bestå av forelesninger og studentstyrt arbeid.

Arbeid gjennom eksempler på barns matematikk bidrar også til at studentene blir mer bevisst om hva matematikk er. Gruppearbeid er en naturlig organisering her.

Det bør også legges til rette for å trekke matematikkfaget inn i et tverrfaglig prosjektarbeid og/eller utviklingsarbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Et matematikkbasert praksisrelatert gruppearbeid som skal legges fram for medstudentene

Vurderingsordning

.

- Individuell skriftlig eksamen, 4 timer.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2PEDF33-100 Pedagogikk 1. studieår

Emnekode: 2PEDF33-100

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Pedagogikkfaget er et danningsfag som skal bidra til studentenes personlige vekst, utvikling og etiske refleksjon. Faget har som mål å forberede studenter til et yrke som er preget av kompleksitet, menneskelig nærhet, mangfold og endring. I tillegg skal faget belyse studiets profil: språk, kultur og kommunikasjon.

Studenten skal

- ha kjennskap til ulike teoretiske perspektiver på barn og barndom
- være ”lydhør” for barns kroppslige og verbale signaler, og ha evne til innlevelse, respekt og toleranse for barns identiteter
- ha grunnleggende kunnskaper om barn knyttet til samspill, lek og læring
- kunne reflektere over og beskrive psykologiske, pedagogiske og yrkesetiske forhold som gjelder barn i barnehagen
- kunne reflektere over hva som er pedagogisk arbeid og hvilken betydning pedagogisk ledelse har i barnehagehverdagen
- ha kunnskap om og forstå betydningen av veiledning i pedagogisk arbeid
- ha kunnskap om bærende prinsipper i Rammeplan for barnehagen
- ha kjennskap til digitale verktøy som pedagogisk innhold og arbeidsmåte i barnehagen

Innhold

Det mangfoldige barnet

- syn på barnet

- barns medvirkning
- samspill barn – barn, barn – voksen
- omsorg, lek og læring

Den profesjonelle førskolelæreren

- barnehagen
- relasjoner, voksen – voksen
- observasjon
- rammeplanen
- veiledning
- kommunikasjon
- å være pedagog/pedagogisk ledelse
- etikk
- gruppepsykologi
- didaktikk

Organisering og arbeidsformer

Undervisning

Undervisningen skal gi rom for dialog og studentaktivitet. Denne blir hovedsakelig organisert som forelesninger, seminarer og gruppearbeid. Undervisningen i pedagogikk går over 2 1/2 år med avslutning til jul i tredje studieår.

Studentene må sette av tid til faglig arbeid gjennom selvstudium og studiegrupperarbeid.

Selvstudium er en viktig del av studiet. Det handler om forberedelse til undervisning, å lese

pensum og annen litteratur, arbeid med arbeidskrav, egne refleksjoner og refleksjonsnotater, planlegging av studiet og praksis m.m..

Studentene vil bli organisert i studiegrupper der det vil bli forventet aktiv deltagelse knyttet til arbeid med litteratur, fagstoff, fagoppgaver, praksis m.m., slikt arbeid kan skje gjennom direkte møter mellom studenten eller ved hjelp av nettet.

Når studentene er i praksis, vil bruk av praksisfortellinger som grunnlag for refleksjon og analyse være en sentral arbeidsmåte. Praksisfortellingene vil være en viktig del av studentenes erfaringskilde og

brukes i gruppearbeider, fagoppgaver og til eksamen.

Temaer og emner

Undervisningen i pedagogikk er organisert som emner, slik som: de yngste barna, relasjoner og kommunikasjon, læring, lek mm. Noen temaer vil bli belyst tverrfaglig.

Veiledning

Det vil bli gitt faglig veiledning gjennom studiet.

Praksisveileder og øvingslærer har ansvar for veiledning i forbindelse med praksis og utøvelse av yrkesrollen.

Den faglige veiledning vil knyttes til bl.a. studieveiledning, veiledning på fagoppgaver og andre faglige spørsmål.

Fag- og oppgaveveiledning gis individuelt og i grupper, dette kan forgå via nettet eller ved direkte møter. Lærere i pedagogikk tar opp konkrete spørsmål av faglig og didaktisk karakter, og skal hjelpe studentene med å sette egne kunnskaper, erfaringer og personlige holdninger i sammenheng med det fagstoffet de møter i studiet.

Den personlige veiledningen skal hjelpe og støtte den enkelte student med utvikling av de kvaliteter som er nødvendig for utvikling av den profesjonelle førskolelærer.

Bruk av digitale verktøy

Fronter vil være et meget sentralt redskap gjennom hele studiet. Det vil bli brukt til å gi faglig informasjon, være et diskusjonsforum, innleveringssted for oppgaver m.m.. Andre digitale verktøy kan også være aktuelle.

Praksis.

Gjennom studiet er det 100 dagers veiledet praksis, hvorav 95 dager i barnehage og 5 dager på grunnskolens 1. trinn. Det henvises til egen plan for gjennomføring av praksisopplæringen.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Obligatorisk undervisning i henhold til semesterplanen.
- Skrive 3 praksisfortellinger om egne tanker rundt inntrykk og opplevelser i praksis.
- Et skriftlig, individuelt arbeid om samspill barn - barn og/eller barn - voksen, som bygger på observasjoner.
- Et skriftlig gruppearbeid knyttet til kommunikasjon mellom voksne.
- Innlegg på praksismøtet.
- Deltakelse i tverrfaglige perioder.

Vurderingsordning

* Individuell muntlig eksamen 1. studieår, teller 1/3 av endelig karakter i faget.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2SF124 Samfunnsfag

Emnekode: 2SF124

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Samfunnsfag er først og fremst basert på sosiologi, men også sosialantropologi og statsvitenskap gir viktige bidrag. Faget skal gi innsikt i konkrete samfunnsforhold, men også gi en innføring i sosiologisk begrepsapparat og tenkemåte. For førskolelærere er det viktig å ha kunnskap om barns livsvilkår. For stadig flere førskolebarn er barnehagen en av de mest sentrale sosialiseringarenaene i samfunnet. Sentrale mål som utjevning av sosial ulikhet og utvikling av toleranse og respekt for andre krever evne til tilrettelegging i barnehagen. Samfunnsfag skal bidra til å utvikle profesjonalitet i førskolelæreryrket og dyktiggjøre for arbeid med barn i førskolealder. Samfunnsfag skal i den forbindelse bidra til

- å øke studentenes innsikt i hvordan samfunnet er bygd opp og fungerer med utgangspunkt i samfunnsvitenskapelige begreper og teorier
- å gi grunnlag for å kunne analysere, forstå og løse sosiale og kulturelle konflikter mellom mennesker, grupper og samfunn
- å bevisstgjøre studentene i forhold til egne verdiforankringer og samtidig bidra til å utvikle respekt for andres levemåte og verdier i et sosialhistorisk og nåtidig perspektiv
- å gi studentene kunnskap om politiske og administrative institusjoner og prosesser
- å gi studentene innsikt i sentrale rettsregler som gjelder barn, familie, barnehage og skole
- å bevisstgjøre studentene til å vurdere sine oppgaver som førskolelærere og vurdere barnehagens oppgaver som samfunnsinstitusjon i nærmiljø, lokal- og storsamfunn
- å gjøre studentene i stand til å ivareta samfunnsfaglige tema i arbeid med barn i barnehagen og med 6-åringer i skolen
- å stimulere studentene til aktivt sosialt engasjement
- å utvikle studentenes profesjonalitet og yrkesetiske bevissthet

Områdene språk, kultur og kommunikasjon vil bli vektlagt der dette er naturlig.

Innhold

I studiet inngår tre målområder:

1. Samfunns- og kulturanalyse

- Innføring i samfunnsvitenskapelige grunnbegreper, modeller og metoder, samt oppgave- og rapportskriving
- Innføring i ulike sosiologiske teorier og perspektiver
- Konflikt og avvik
- Sosial ulikhet
- Velferdsstaten

2. Barns oppvekst i et samfunnsvitenskapelig perspektiv

- Historisk perspektiv på barn og barndom som livsfase
- Barns materielle, sosiale og kulturelle livsvilkår
- Barnekultur, kommersialisert oppvekst, barn og medier
- Nærmiljø og lokalsamfunn som kontekst for barns sosialisering, identitet og tilhørighet
- Barns rettigheter
- Rettigheter for barn med spesielle behov
- Familien som sosialt system
- Familiemønstre i endring
- Sosiale nettverk
- Likestilling og likeverd
- Menn i barnehagen
- Det flerkulturelle Norge
- Kommunikasjon, kulturforskjeller og rasisme

3. Barnehagen som organisasjon og samfunnsinstitusjon

- Organisasjonsteori og organisasjonsanalyse
- Ledelsesteorier og pedagogisk ledelse
- Ledelse og veiledning i barnehagen
- Styrerens ansvarsområde
- Samarbeid mellom barnehage, familie og instanser utenfor barnehagen
- Politisk-administrative rammer rundt barnehagen
- Norsk barne- og familiepolitikk
- Barnehagens samfunnsmandat
- Historisk perspektiv på barnehagen som samfunnsinstitusjon
- Barnehagepolitikk og barnehageutbygging i Norge
- Juridiske rammer rundt barnehagen
- Førskolelæreryrket, omsorgsyrker, profesjonalitet og yrkesetikk
- Taushetsplikt og etikk i barnehagen
- Omsorgssvikt og forebyggende barnevern

Organisering og arbeidsformer

Det vil bli benyttet varierte arbeidsformer som forelesninger, gruppearbeid og studentframlegg.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Deltakelse i tverrfaglige opplegg. Deltakelse på kurs i Akademisk skriving. En gruppeoppgave gitt i forbindelse med kurs i Akademisk skriving. En gruppeoppgave gitt i forbindelse med kurs i Akademisk skriving. Denne vurderes til Bestått /Ikke bestått. Denne må være bestått for at studenten får gå opp til eksamen i faget.

Vurderingsordning

Individuell skriftlig eksamen, 6 timer.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2RLEFL11 Religion, livssyn, etikk (linje natur og bevegelse)

Emnekode: 2RLEFL11

Studiepoeng: 10

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Mål for studiet er at studentene skal kunne:

- drøfte ulike teorier om barn og religion/livssyn og barn og etikk
- gjøre rede for sentrale elementer i kristen tro og kulturarv
- gjøre rede for innhold og uttrykksformer i ulike religioner og livssyn
- drøfte moralfilosofiske grunnlagsproblemer

Mål for studiet er at studentene skal:

- erkjenne betydningen av egen verdiforankring og faktorer som påvirker barns verdivalg
- vise respekt for kristendommens betydning for norsk kultur og samfunn
- vise respekt for religioner og livssyns betydning for personlig identitet og kulturell identifikasjon
- vise åpenhet, respekt og toleranse i møte med barn og voksne med ulik kulturell og livssynsmessig tilhørighet
- vise bevissthet om etiske vurderinger i barnehagens hverdag

Mål for studiet er at studentene skal ha utviklet ferdighet til å:

- gi pedagogisk velbegrunnet og tilpasset veiledning av barn i religiøse, livssynsmessige og etiske spørsmål og vurdere egnede hjelpemidler og arbeidsmåter
- formidle sentrale verdier i kristen kultur og tradisjon i barnehagen
- formidle sentrale elementer i andre religioner og livssyn slik at barn med ulik religiøs- og livssynsmessig tilhørighet kan få støtte for sin kulturelle egenart
- møte etiske utfordringer av ulik art i barnehagens hverdagsliv

Innhold

Studiet i RLE omfatter fire målområder som skal vektas noenlunde likt. Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom formidling av faglig kunnskap, praksiserfaring, studentenes eget

arbeid, samt pedagogisk og didaktisk refleksjon. De enkelte innholdspunktene under *hovedmomenter* kan justeres i samråd mellom studenter og faglærere.

Målområde 1: Arbeid med RLE i barnehagen

Målområdet sikter mot å gi studentene innsikt i barnehagens og skolens verdigrunnlag. Dessuten omfatter studiet drøftinger av hvordan emner i RLE kan legges til rette i barnehagen. Studiet har også til hensikt å gi studentene innsikt i betydningen av religion, livssyn og etikk i en helhetlig personlighetsutvikling.

Hovedmomenter:

- Religion og livssyn innenfor en helhetlig personlighetsutvikling
- Møte med barns religiøse og livssynsmessige forutsetninger, forestillinger og spørsmål
- Barnehagens og skolens verdigrunnlag og forholdet mellom barnehage og barnas hjem
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av emner innenfor RLE, med vekt på arbeidsformer som inspirerer barn til glede, undring og lek
- Praktiske løsninger for det enkelte barn, med særlig vekt på samarbeid med kolleger og foreldre/foresatte

Målområde 2: Kristen tro og tradisjon

Den kristne religionen har hatt stor innvirkning på kulturen i vårt land. Bibelen har spilt en sentral rolle som kilde for tro, moral og livstolking. Bibelfortellinger, elementer fra kristen troslære og kristne høytider er en del av kulturarven, som barnehagen skal formidle og videreutvikle. For at barnehagen skal makte denne oppgaven, trenger studenter å tilegne seg kunnskaper om kristen tro og tradisjon, men også å utvikle forståelse for kristendommens rolle og betydning i vår kultur i fortid og nåtid.

Hovedmomenter:

- Bibelens hovedlinjer og fortellinger, Jesu liv og gjerning, med vekt på tekster fra Lukasevangeliet
- Sentrale elementer i kristen troslære, med vekt på de kristne høytidene
- Den kristne kulturarven og vår tids kultur
- Bibelfortellinger for barn, didaktiske utfordringer
- Utvalgte kristne konfesjoner

Målområde 3: Religion, livssyn og kulturmøter

Både den globale verden og det norske samfunnet er preget av møtet mellom ulike kulturer. Ulike religioner og livssyn er en del av dette bildet. Barn møter religions- og livssynsmangfoldet både i lokalmiljøet og i barnehagen. Samtidig er de preget av sin egen hjemmebakgrunn, og skal i barnehagen møte forståelse for egen kulturell og livssynsmessig tilhørighet. Barnehage og skole skal bidra til gjenkjennelse og trygghet for det enkelte barn, og samtidig skape et klima for åpenhet og interesse for andre. For å oppnå dette er det en forutsetning at førskolelæreren har god kunnskap om religioner og livssyn, innsikt i forholdet mellom religion, livssyn og kultur, og forståelse for religioners og livssyns rolle som en del av barns oppvekstmiljø.

Hovedmomenter:

- Jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: særpreg, hovedtanker og religiøs praksis
- Ulike religioners og livssyns holdninger til barn og familie, hjem og hverdagsliv, skikk og bruk, undervisning og oppdragelse
- Hovedtrekk ved jødedom, islam, hinduisme og buddhisme, med vekt på sentrale fortellinger, høytider, familieliv og hverdagsliv
- Humanisme med vekt på livssynshumanismen
- Barnehagens møte med religiøst, kulturelt og livssynsmessig mangfold

Målområde 4: Etikk og filosofi

Menneskets individuelle og sosiale liv bygger på bestemte verdier. Disse verdiene har sin basis i ulike filosofiske, religiøse og livssynsmessige tradisjoner. Studiet av etikk og filosofi må derfor i stor grad handle om hvordan normer og verdier kan begrunnes i de forskjellige tros- og livssynstradisjoner. Studiet vil også drøfte yrkesetiske problemstillinger knyttet til lærerrollen i barnehage og skole.

Hovedmomenter:

- Utvalgte moralfilosofiske grunnlagsproblemer
- Ulike etiske tenkemåter i vår tid
- Yrkesetiske problemstillinger i barnehage og skole, bl.a. møte med barn i sorg og krise

Organisering og arbeidsformer

Deler av undervisningen kan bli gitt som trinnforelesninger og deler som klasseundervisning.

Selvstudium er grunnleggende for god innsikt i faget, både med tanke på de emnene det foreleses over, og de emnene det ikke gis undervisning i.

I barnehagen er ikke hverdagen oppdelt i ulike fag. Tverrfaglighet er derfor en naturlig del av førskolelærerstudiet. I studiet organiseres tverrfagligheten gjennom ett eller flere prosjekter gjennom året.

Studiet i RLE har en klar forbindelse med barnehagehverdagen. For studentene vil en viktig del av læringen være knyttet til vekselvirkningen mellom erfaringer fra praksis og det faglige arbeidet. Studentenes egne erfaringer fra arbeid blant barn er en verdifull ressurs som kan trekkes frem i undervisningen.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Frammøte til 80% av undervisningen
- Deltakelse i en faglig seminarrekke med studentforedrag (gruppe), arbeid med case og oppfølging av temaer i fellesforelesningen. Nærmere orientering om innhold og omfang av seminarrekken gjøres det rede for i undervisningsplanen som deles ut ved studiestart.

Vurderingsordning

Individuell skriftlig eksamen, 4 timer.

Tillatte hjelpemidler på avsluttende eksamen: Bibelen, Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2PEDF33-200 Pedagogikk 2. studieår

Emnekode: 2PEDF33-200

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Bygger på studiet i pedagogikk 1. studieår

Læringsutbytte

Pedagogikkfaget er et danningsfag som skal bidra til studentenes personlige vekst, utvikling og etiske refleksjon. Faget har som mål å forberede studenter til et yrke som er preget av kompleksitet, menneskelig nærhet, mangfold og endring. I tillegg skal faget belyse studiets profil: språk, kultur og kommunikasjon.

Studenten skal

- ha kunnskap om og ferdigheter i å planlegge, reflektere og grunngi pedagogisk arbeid i en flerkulturell barnehage
- kunne tilrettelegge barnehagens fysiske inne- og uterom som et godt læringsmiljø
- ha kunnskap om ledelse, veiledning og samhandling og kunne anvende teoretisk og praktisk innsikt i arbeid med ulike samarbeidspartere
- kunne reflektere over egen lederrolle, og hvordan egne handlinger får betydning for barns livskvalitet
- kunne identifisere endringsbehov og utviklingsområder i barnehagen
- ha kunnskap om samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole
- få kjennskap til digitale verktøy som pedagogisk innhold og arbeidsmåte i barnehagen

Innhold

Det mangfoldige barnet

- det kompetente barnet

- læring
- lek
- identitet
- språk og kommunikasjon
- risikobarn

Den profesjonelle førskolelæreren

- systemteori
- relasjoner
- ledelse
- den lærende barnehagen
- utviklingsarbeid
- etikk
- pedagogisk dokumentasjon
- overgang fra barnehage til skole

Organisering og arbeidsformer

Undervisning

Undervisningen skal gi rom for dialog og studentaktivitet. Denne blir hovedsakelig organisert som forelesninger, seminarer og gruppearbeid. Undervisningen i pedagogikk går over 2 ½ år med avslutning til jul i tredje studieår.

Studentene må sette av tid til faglig arbeid gjennom selvstudium og studiegrupperarbeid.

Selvstudium er en viktig del av studiet. Det handler om forberedelse til undervisning, å lese pensum og annen litteratur, arbeid med arbeidskrav, egne refleksjoner og refleksjonsnotater, planlegging av studiet og praksis m.m..

Studentene vil bli organisert i studiegrupper der det vil bli forventet aktiv deltagelse knyttet til arbeid med litteratur, fagstoff, fagoppgaver, praksis m.m., slikt arbeid kan skje gjennom direkte møter mellom studenten eller ved hjelp av nettet.

Når studentene er i praksis, vil bruk av praksisfortellinger som grunnlag for refleksjon og analyse være en sentral arbeidsmåte. Praksisfortellingene vil være en viktig del av studentenes erfaringskilde og brukes i gruppearbeider, fagoppgaver og til eksamen.

Temaer og emner

Undervisningen i pedagogikk er organisert som emner, slik som: de yngste barna, relasjoner og kommunikasjon, læring, lek mm. Noen temaer vil bli belyst tverrfaglig.

Veiledning

Det vil bli gitt faglig veiledning gjennom studiet.

Praksisveileder og øvingslærer har ansvar for veiledning i forbindelse med praksis og utøvelse av yrkesrollen.

Den faglige veiledning vil knyttes til bl.a. studieveiledning, veiledning på fagoppgaver og andre faglige spørsmål.

Fag- og oppgaveveiledning gis individuelt og i grupper, dette kan forgå via nettet eller ved direkte møter. Lærere i pedagogikk tar opp konkrete spørsmål av faglig og didaktisk karakter, og skal hjelpe studentene med å sette egne kunnskaper, erfaringer og personlige holdninger i sammenheng med det fagstoffet de møter i studiet.

Den personlige veiledningen skal hjelpe og støtte den enkelte student med utvikling av de kvaliteter som er nødvendig for å bli en profesjonell førskolelærer.

Bruk av digitale verktøy

Fronter vil være et meget sentralt redskap gjennom hele studiet. Det vil bli brukt til å gi faglig informasjon, være et diskusjonsforum, innleveringssted for oppgaver m.m..

Andre digitale verktøy kan også være aktuelle.

Praksis.

Gjennom studiet er det 100 dagers veiledet praksis, hvorav 95 dager i barnehage og 5 dager på

grunnskolen 1. trinn. Det henvises til egen plan for gjennomføring av praksisopplæringen.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Deltakelse på to seminarer, praksisforberedelse og -etterarbeid og enkelte emner er obligatoriske. Det ene seminaret vil knyttes til temaet veiledning og det andre vil omhandle barn.
- Deltakelse i tverrfaglige perioder
- Skrive 3 praksisfortellinger knyttet til pedagogisk ledelse
- Et observasjonsnotat i gruppe fra grunnskolepraksis
- En skriftlig individuell fagoppgave om lek
- En Power Point-presentasjon. Gruppeoppgave i norsk og pedagogikk knyttet til emner innenfor språk, kultur og kommunikasjon.
- Et individuelt refleksjonsnotat om utviklingsarbeidet i praksis.
- Ved eventuelt ikke bestått på første innlevering av et arbeidskrav, gis det mulighet for én innlevering til.

Vurderingsordning

§ Individuell skriftlig 6 timers eksamen, teller 1/3 av endelig karakter i faget

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2NO125-1 Norsk Barnespråk

Emnekode: 2NO125-1

Studiepoeng: 7,5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emnet skal studentene

- være i stand til å skape et stimulerende språkmiljø i barnehage
- ha tilegnet seg teoretisk grunnlag for å forstå barns språk både som system, tankeredskap, uttrykks- og kommunikasjonsmiddel
- være i stand til å analysere og vurdere ulike språklige ytringer av barn
- ha tilegnet seg kunnskap om den store variasjonen i språkpåvirkning barn får i og utenfor barnehage
- ha tilegnet seg de ferdighetene de trenger for å mestre de språklige oppgavene en førskolelærer får i kontakt med barn, voksne og offentlige instanser

Innhold

Emnet omfatter følgende innhold:

- barns språkutvikling fra 0-6 år
- språkstimulering
- tospråklighet
- den første lese- og skriveopplæringa
- barnekultur
- språklig samhandling mellom ulike aktører i barnehagen

Organisering og arbeidsformer

Arbeidsmåtene vil veksle mellom forelesninger, seminarer, klassesamtale, gruppearbeid, studentframlegg, skriftlige arbeider, selvstudium og eventuelt ekskursjoner. Tverrfaglig arbeid og prosjektarbeid er også del av studiet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Obligatorisk undervisning i henhold til semesterplan.
- Studenten skal skrive en individuell oppgave der studenten skal analysere en voksen/barn samtale
- Studenten skal gi korte faglige innspill etter avtale med faglærer
- Studenten skal gjennomføre en tverrfaglig praksisorientert gruppeoppgave knyttet til ett emne innenfor ett av rammeplanens fagområder. I emnet *Barnespråk* skal studenten skrive minst ett av de obligatoriske arbeidskravene på nynorsk, og minst ett av de individuelle arbeidskravene på bokmål

Vurderingsordning

- Individuell skriftlig eksamen, 4 timer, som teller 50 % av endelig karakter i norsk. Ordliste er tillatt hjelpemiddel.

Endelig karakter i norsk settes på grunnlag av hjemmeeksamen i emnet *Barnelitteratur* og den skriftlige individuelle skoleeksamen i emnet *Barnespråk*. Ved sammenslåingen teller disse to karakterene 50 % hver.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2NABEFL22 Natur og bevegelse 2. studieår linje

Emnekode: 2NABEFL22

Studiepoeng: 20 av 65

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Natur og bevegelse, 20 studiepoeng fra 1. studieår

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studenter ha tilegnet seg:

- kunnskap om og praktisk erfaring med ulike økosystemer, naturtyper og bevegelsesmiljøer
- god kjennskap til plante- og dyreliv og innsikt i grunnleggende geologi
- kunnskap om og forståelse for menneskets forhold til natur og miljøvern gjennom et enkelt friluftsliv
- teoretisk og praktisk kunnskap for å kunne stimulere barn til lek, undring, glede og mestring i naturen
- fagdidaktisk kompetanse, kritisk refleksjonsevne og innsikt i pedagogisk utviklingsarbeid
- praktiske ferdigheter knyttet til variert friluftsliv

Innhold

Ferskvann

- HLR/livredning
- førstehjelp
- lek og sikkerhet i vann
- kanopadling/ferdsel på vann
- enkel orientering på vann
- ferskvannøkologi
- plante- og dyreliv

Skog

- den lille skogbrukeren, redskapsbruk
- skogøkologi
- plante- og dyreliv
- naturlekeplassen
- referanseområder / tilrettelegging av uteplassen
- naturstier

Høgskolen i Hedmark

- orientering og terrengleker
- kart/kompass/GPS

Fjell

- på tur i fjellet
- sikkerhet i fjellet
- fjelløkologi
- plante- og dyreliv

Kyst

- kystøkologi
- plante- og dyreliv

Vinterfriluftsliv

- friluftslivets historie
- lov og rett i friluftsliv
- økosofisk tilnærming til friluftsliv
- skredlære og nødbivuakker
- skitur og skileik
- skøyter /ispilking
- planters og dyrs tilpasninger

Geologi

- generell geologi
- kvartærgeologi
- bruk av stein i barnehagen

Organisering og arbeidsformer

Praktisk/pedagogisk arbeid foregår i hovedsak ute i naturen. Studenten får erfaring med å tilrettelegge aktiviteter for og med barn. I studiet er ekskursionsjoner og turer en viktig arbeidsform. Det benyttes ulike typer læringsmiljø: ulike biotoper og ulike årstider.

Forelesninger, individuelt arbeid, gruppearbeid, feltarbeid og prosjektarbeid er aktuelle arbeidsformer.

Arbeidsoppgaver gjennom året samles i en ressursperm. Dette er et individuelt arbeid (se mer under vurdering).

Læringsplattformen Fronter benyttes.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Aktiv deltagelse i all praktisk undervisning og ekskursionsjoner (dette presiseres i årsplanen).
Livredningsprøve. Artskunnskapsprøve. Praksisframlegg

Vurderingsordning

- individuell skriftlig eksamen, 4 timer, teller 60 %
- ressursperm (retningslinjer for denne foreligger ved studiestart), teller 40 %

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2ESTFB23 Estetiske fag

Emnekode: 2ESTFB23

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Studentene skal gjennom studiet:

- utvikle sin bevissthet om de estetiske fagenes betydning for barn.
- tilegne seg kunnskaper og ferdigheter gjennom eget skapende arbeid, samt kunne reflektere rundt egen praksis
- tilegne seg kompetanse i planlegging, gjennomføring og vurdering av kunstfaglig arbeid for og med barn i samsvar med gjeldende planverk
- utvikle sine evner til formidling og engasjement gjennom kunstfaglig arbeid
- tilegne seg kompetanse i å formidle ulike kunst- og kulturuttrykk gjennom arbeid med egen og andres kultur
- tilegne seg kompetanse i og forståelse for sammenhengen mellom lek og skapende prosesser
- tilegne seg kompetanse i å benytte de estetiske fagene i mellommenneskelig kommunikasjon

Innhold

Studiet i estetiske fag omfatter tre kunstfag: drama, musikk og forming. Studiet er bygget opp rundt tre hovedmålområder. Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon.

A Kunstfaglig egenutvikling

Studentene skal gjennom studiet tilegne seg kunnskaper i å:

- bruke og vurdere ulike formidlings- og presentasjonsformer
- vurdere egen kompetanse og sette seg mål for sin egen utvikling
- bruke og vurdere kunstfagene som redskap i kommunikasjon

B Kunstfaglig arbeid for og med barn

Studentene skal gjennom studiet tilegne seg:

- kunnskaper om estetisk utvikling, lek og kreativitet hos barn
- kunnskaper om barn som mottakere av kunst- og kulturuttrykk
- kunnskaper om barns ulike uttrykksmåter
- kunnskaper i å videreutvikle barns kulturelle identiteter gjennom arbeid med egen og andres kulturer
- kunnskaper i å videreutvikle barns evner til å uttrykke seg gjennom kunstfagene

ulike symbolspråk

C Kunstfaglig innhold

I hvert av kunstfagene vil dette innebære:

Drama

I faget vil det legges vekt på:

- forholdet lek - drama - teater
- drama- og teaterfaglig egenutvikling
- fantasi, kreativitet og improvisasjon
- dramatiske uttrykksformer i en kulturell sammenheng
- dramapedagogiske metoder
- forholdet drama- språkutvikling - kommunikasjon
- teater for barn

Forming

I faget vil det legges vekt på:

- studentenes eget skapende arbeid i to- og tredimensjonalt formspråk
- forming i barnehagen. Tilrettelegging for helhetlige, didaktiske arbeidsprosesser i forhold til barn med ulik alder og forutsetning
- kunnskap om barns uttrykksformer
- faget som språk- og kommunikasjonsfag.
- formidling av kunst, formkultur og arkitektur
- hvordan en i barnehagens fysiske miljø kan ivareta ulike estetiske inntrykks- og uttrykksformer

Musikk

I faget vil det legges vekt på :

- eget forhold til musikk
- musikkens funksjoner i ulike hverdagssammenhenger
- musikk og barnekultur, herunder bevisstgjøring av barns musikalske uttrykk gjennom teori og praksis
- instrumentkunnskap
- musikalske grunnelementer
- utøvelse og formidling av musikk i form av sang, spill og bevegelse
- komposisjon og lydforming
- egen og andre kulturers musikalske uttrykk

Organisering og arbeidsformer

- Forelesninger, gruppearbeid og individuelt arbeid, samt praktisk og teoretisk veiledning.
- Studentene må påregne å tilegne seg en del teoristoff, samt gjennomføre en del praktisk-estetisk arbeid som selvstudium.
- Læringsplattformen Fronter og evt. andre tekniske hjelpemidler anvendes
- Det legges stor vekt på utvikling av både håndverksmessig- og uttrykksmessig kompetanse i det tverrfaglige arbeidet
- Studentene må kjøpe inn noe privat utstyr og betale en fast utgift til materialer. Dette skal dekke både forbruk og vedlikehold.
- Praksisbarnehagene vil fungere som en arena for utprøving og utvikling av pålagte oppgaver.
- Det vil bli arrangert en studietur. Kostnader inntil kr 1500,-.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- All praktisk undervisning er obligatorisk
- Godkjent en devaluering i hvert fag
- Godkjent en devaluering i tverrfaglig arbeid
- Deltakelse i tverrfaglig undervisning og opplegg er obligatorisk.

Vurderingsordning

- Individuell skriftlig eksamen med 6 timers varighet. Teller 40 % av samlet karakter i emnet.
- Praktisk eksamen i form av en tverrfaglig- estetisk oppgave. Oppgaven fremføres som et gruppearbeid. Gruppene trekkes. Oppgaven utleveres 72 timer (3 døgn) før den skal presenteres. Teller 60 % av samlet karakter i emnet.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2NO125-2 Norsk. Barnelitteratur

Emnekode: 2NO125-2

Studiepoeng: 7,5

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emnet skal studentene

- ha tilegnet seg innsikt i den kulturen barn selv skaper
- være i stand til å analysere og vurdere ulike kulturytringer for og om barn
- være i stand til å skape et stimulerende kulturmiljø i barnehage
- ha tilegnet seg kunnskap om den store variasjonen i kulturpåvirkning barn får i og utenfor barnehage

Innhold

Emnet omfatter følgende innhold:

- barnelitteraturens framvekst og utbredelse, med vekt på barnelitteraturens historie etter 1970
- analyse, vurdering, formidling og resepsjon av lokal, nasjonal og internasjonal barnelitteratur i ulike sjangrer, tradisjonsstoff og multimedietekster
- framstillingen av barndom og oppvekst i litteratur for voksne eller ungdom
- barns egen kultur

Organisering og arbeidsformer

Arbeidsmåtene vil vekse mellom forelesninger, seminarer, klassesamtale, gruppearbeid, studentframlegg, skriftlige arbeider, selvstudium og eventuelt ekskursjoner. Tverrfaglig arbeid og prosjektarbeid er også del av studiet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Obligatorisk undervisning i henhold til semesterplan. • Studenten skal forberede, gjennomføre og evaluere et obligatorisk muntlig framlegg, individuelt eller i gruppe. Framlegget må være bestått før

studenten kan melde seg opp til eksamen i emnet. • Studenten skal samle inn og kort kommentere muntlige barnekulturelle ytringer etter nærmere avtale med faglærer. • Studenten skal skrive en individuell hjemmeoppgave etter nærmere avtale med faglærer.

Vurderingsordning

- Individuell skriftlig hjemmeeksamen, som teller 50 % av samlet karakter i norsk.

Endelig karakter i norsk settes på grunnlag av hjemmeeksamen i emnet *Barnelitteratur* og den skriftlige individuelle skoleeksamen i emnet *Barnespråk*. Ved sammenslåingen teller disse to karakterene 50 % hver.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2NABEFL31 Natur og bevegelse 3. studieår linje

Emnekode: 2NABEFL31

Studiepoeng: 45 av 65

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Eksamen i Natur og bevegelse 1. og 2. studieår må være bestått før studenten kan ta eksamen i 3. studieår.

Læringsutbytte

Etter endt studium skal studentene ha tilegnet seg:

- kunnskap om og forståelse for helsefremmende tiltak for barn
- tilegne seg teoretisk og praktisk kunnskap om ulike aktiviteter/ barneidretter for å kunne stimulere barn til glede og mestring i bruk av egen kropp.
- kunnskaper om ulike sykdommer og tilpasset fysisk opplæring
- kunnskaper om kosthold og ernæring
- kunnskap om tverrfaglig temaperioder knyttet til utemiljø høst og vinter
- bredere fagdidaktisk kompetanse, kritisk refleksjonsevne og kompetanse i pedagogisk utviklingsarbeid med barn.
- kunnskaper om miljø, vær og klima
- kunnskaper vann som aktivitetsområde i barnehagen
- kunnskaper om smådyr for å stimulere barns forskertrang
- kunnskaper knyttet til kulturlandskapet, såing og stell av planter
- erfaring med omgang og stell av husdyr og kjæledyr
- kunnskaper om kroppens anatomi og fysiologi

bli bevisst naturen som arena for forming

Innhold

Studiet vil inneholde:

lagaktiviteter og individuelle aktiviteter for barn

- - ski
 - skøyter
 - orientering
 - løp – hopp – kast
 - ballspill
 - rytmiske aktiviteter
 - klatring
 - aktiviteter i sal
 - begynnende svømmeopplæring
 - idrett og verdiformidling
 - fysisk aktivitet, ernæring og helse
 - motorisk utvikling og læring
 - miljølære
-
- vær og klima
 - astronomi
 - bekken som leke- og opplevelsesarena
 - bygging av naturlekeplass
 - organisering
 - den lille fiskeren
 - akvarier
 - småkryp
 - terrarier
 - husdyr og kjæledyr
 - stell av planter
 - jord og miljøkunst(land art)
 - forming i natur og naturmaterialer

Organisering og arbeidsformer

Undervisningen foregår på ulike arenaer, inne og i nærmiljøet. Det vil bli avviklet ekskursjoner til naturmiljøer og barnehager i andre deler av landet.

Forelesninger, individuelt arbeid, gruppearbeid og feltarbeid er aktuelle arbeidsformer.

En større fagoppgave inngår i studiet. Denne er lagt til vårsemesteret (6. semester).

Obligatorisk veiledning er knyttet til fagoppgaven.

Studentene skal presentere sine fagoppgaver for medstudenter og faglærer.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Godkjent frammøte til obligatorisk undervisning. Det kreves aktiv deltakelse i all praktisk undervisning og ekskursionsjoner (dette presiseres i årsplanen). Plantesamling.

Vurderingsordning

- Individuell skriftlig eksamen, 4 timer, teller 40 % av endelig karakter. Eksamen etter høstsemesteret.
- Fagoppgave, teller 40 % av endelig karakter.
- Pedagogisk materiell, teller 20 % av endelig karakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2PEDF33-300 Pedagogikk 3. studieår

Emnekode: 2PEDF33-300

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Bygger på studier i pedagogikk 1. og 2. studieår

Læringsutbytte

Pedagogikkfaget er et danningsfag som skal bidra til studentenes personlige vekst, utvikling og etiske refleksjon. Faget har som mål å forberede studenter til et yrke som er preget av kompleksitet, menneskelig nærhet, mangfold og endring. I tillegg skal faget belyse studiets profil: språk, kultur og kommunikasjon.

Studenten skal

- kunne skape rom for barns mangfold i forhold til alder, kjønn, etnisitet og barn med spesielle behov
- ha kunnskap om barnehagen som en inkluderende organisasjon
- ha kunnskap om ulike sider ved personalsamarbeid
- ha kunnskap om og forståelse for å utvikle et nært samarbeid med foreldre og andre samarbeidspartnere
- ha kunnskap om konflikthåndtering
- ha kunnskap om barnehagen som organisasjon og barnehagens plass i samfunnet
- ha kunnskap om å gjennomføre og delta i et utviklingsarbeid i barnehagen
- ha kjennskap til digitale verktøy som pedagogisk innhold og arbeidsmåte i barnehagen

Innhold

Den inkluderende barnehagen

- i et system- og individperspektiv
 - tilrettelegge for et inkluderende miljø

- hindringer
- sosialiseringsteori
- sosiokulturelle perspektiver
- kjønn
- flerkulturelt perspektiv
- barn med spesielle behov

Organisering og arbeidsformer

Undervisning

Undervisningen skal gi rom for dialog og studentaktivitet. Denne blir hovedsakelig organisert som forelesninger, seminarer og gruppearbeid. Undervisningen i pedagogikk går over 2 ½ år med avslutning til jul i tredje studieår.

Studentene må sette av tid til faglig arbeid gjennom selvstudium og studiegruppearbeid.

Selvstudium er en viktig del av studiet. Det handler om forberedelse til undervisning, å lese pensum og annen litteratur, arbeid med arbeidskrav, egne refleksjoner og refleksjonsnotater, planlegging av studiet og praksis m.m..

Studentene vil bli organisert i studiegrupper der det vil bli forventet aktiv deltagelse knyttet til arbeid med litteratur, fagstoff, fagoppgaver, praksis m.m., slikt arbeid kan skje gjennom direkte møter mellom studenten eller ved hjelp av nettet.

Når studentene er i praksis, vil bruk av praksisfortellinger som grunnlag for refleksjon og analyse være en sentral arbeidsmåte. Praksisfortellingene vil være en viktig del av studentenes erfaringskilde og brukes i gruppearbeider, fagoppgaver og til eksamen.

Temaer og emner

Undervisningen i pedagogikk er organisert som emner, slik som: de yngste barna, relasjoner og kommunikasjon, læring, lek mm. Noen temaer vil bli belyst tverrfaglig.

Veiledning

Det vil bli gitt faglig veiledning gjennom studiet.

Praksisveileder og øvingslærer har ansvar for veiledning i forbindelse med praksis og utøvelse av

yrkesrollen.

Den faglige veiledning vil knyttes til bl.a. studieveiledning, veiledning på fagoppgaver og andre faglige spørsmål.

Fag- og oppgaveveiledning gis individuelt og i grupper, dette kan forgå via nettet eller ved direkte møter. Lærere i pedagogikk tar opp konkrete spørsmål av faglig og didaktisk karakter, og skal hjelpe studentene med å sette egne kunnskaper, erfaringer og personlige holdninger i sammenheng med det fagstoffet de møter i studiet.

Den personlige veiledningen skal hjelpe og støtte den enkelte student med utvikling av de kvaliteter som er nødvendig for å bli en profesjonell førskolelærer.

Bruk av digitale verktøy

Fronter vil være et meget sentralt redskap gjennom hele studiet. Det vil bli brukt til å gi faglig informasjon, være et diskusjonsforum, innleveringssted for oppgaver m.m..

Andre digitale verktøy kan også være aktuelle.

Praksis.

Gjennom studiet er det 100 dagers veiledet praksis, hvorav 95 dager i barnehage og 5 dager på grunnskolens 1. trinn. Det henvises til egen plan for gjennomføring av praksisopplæringen.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Obligatorisk undervisning i henhold til semesterplanen
- Deltakelse på et seminar om den inkluderende barnehagen
- Et individuelt refleksjonsnotat om styrerrollen

Vurderingsordning

- Rapport fra utviklingsarbeidet, teller 1/3 av endelig karakter i faget

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2RLEFB22 Religion, livssyn og etikk

Emnekode: 2RLEFB22

Studiepoeng: 15

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Mål for studiet er at studentene skal kunne:

- drøfte ulike teorier om barn møte med religiøse, livssynsmessige og etiske verdier
- gjøre rede for sentrale elementer i kristen tro og kulturarv
- gjøre rede for innhold og uttrykksformer i ulike religioner og livssyn og for betydningen av dialog og samhandling om religion og livssyn i barnehagen
- gjøre rede for innholdet i utvalgte fortellinger fra forskjellige religioner og livssyn og drøfte bruken av dem i barnehagen
- drøfte moralfilosofiske grunnlagsproblemer
- gjøre rede for forskjellige tilnæringsmåter til etiske og filosofiske spørsmål og hvordan disse kan brukes i etisk og filosofisk samtale

Mål for studiet er at studentene skal:

- erkjenne betydningen av egen verdiforankring og faktorer som påvirker barns verdivalg
- vise respekt for kristendommens betydning for norsk kultur og samfunn
- vise respekt for religioner og livssyns betydning for personlig identitet og kulturell identifikasjon
- vise åpenhet, respekt og toleranse i møte med barn og voksne med ulik kulturell og livssynsmessig tilhørighet
- vise bevissthet om etiske vurderinger i barnehagens hverdag
- erkjenne betydningen av å kunne føre dialog i spørsmål som gjelder etikk, religion, filosofi og livssyn i samfunnet generelt og i barnehagen spesielt

Mål for studiet er at studentene skal ha utviklet ferdighet i å:

- gi pedagogisk velbegrunnet og tilpasset veiledning av barn i religiøse, livssynsmessige og etiske spørsmål og vurdere egnede hjelpemidler og arbeidsmåter
- formidle sentral verdier i kristen kultur og tradisjon i barnehagen
- formidle sentrale elementer i andre religioner og livssyn slik at barn med ulik religiøs- og livssynsmessig tilhørighet kan få støtte for sin kulturelle egenart
- møte etiske utfordringer av ulik art i barnehagens hverdagsliv

- å legge til rette for dialoger og samhandling mellom ulike grupper i barnehagen

Innhold

Studiet i RLE omfatter fire målområder som skal vektas noenlunde likt. Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom formidling av faglig kunnskap, praksiserfaring, studentenes eget arbeid, samt pedagogisk og didaktisk refleksjon. De enkelte innholdspunktene under *hovedmomenter* kan justeres i samråd mellom studenter og faglærere.

Målområde 1: Arbeid med RLE i barnehagen

Målområdet sikter mot å gi studentene innsikt i barnehagens og skolens verdigrunnlag. Dessuten omfatter studiet drøftinger av hvordan emner i RLE kan legges til rette i barnehagen. Studiet har også til hensikt å gi studentene innsikt i betydningen av religion, livssyn og etikk i en helhetlig personlighetsutvikling.

Hovedmomenter:

- Religion og livssyn innenfor en helhetlig personlighetsutvikling
- Møte med barns religiøse og livssynsmessige forutsetninger, forestillinger og spørsmål
- Barnehagens og skolens verdigrunnlag og forholdet mellom barnehage og barnas hjem
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av emner innenfor RLE, med vekt på arbeidsformer som inspirerer barn til glede, undring og lek
- Praktiske løsninger for det enkelte barn, med særlig vekt på samarbeid med kolleger og foreldre/foresatte

Målområde 2: Kristen tro og tradisjon

Den kristne religionen har hatt stor innvirkning på kulturen i vårt land. Bibelen har spilt en sentral rolle som kilde for tro, moral og livstolking. Bibelfortellinger, elementer fra kristen troslære og kristne høytider er en del av kulturarven, som barnehagen skal formidle og videreutvikle. For at barnehagen skal makte denne oppgaven, trenger studenter å tilegne seg kunnskaper om kristen tro og tradisjon, men også å utvikle forståelse for kristendommens rolle og betydning i vår kultur i fortid og nåtid.

Hovedmomenter:

- Bibelens hovedlinjer og hovedtemaer, Jesu liv og gjerning, med vekt på tekster fra Lukasevangeliet
- Grunnleggende fortellinger i kristendommen, med vekt på fortellinger fra Det gamle og Det nye testamente
- Sentrale elementer i kristen troslære, med vekt på de kristne høytidene
- Den kristne kulturarven og vår tids kultur
- Bibelfortellinger for barn, didaktiske utfordringer
- Utvalgte kristne konfesjoner

Målområde 3: Religion, livssyn og kulturmøter

Både den globale verden og det norske samfunnet er preget av møtet mellom ulike kulturer. Ulike religioner og livssyn er en del av dette bildet. Barn møter religions- og livssynsmangfoldet både i lokalmiljøet og i barnehagen. Samtidig er de preget av sin egen hjemmebakgrunn, og skal i barnehagen møte forståelse for egen kulturell og livssynsmessig tilhørighet. Barnehage og skole skal bidra til gjenkjennelse og trygghet for det enkelte barn, og samtidig skape et klima for åpenhet og interesse for andre. For å oppnå dette er det en forutsetning at førskolelæreren har god kunnskap om religioner og livssyn, innsikt i forholdet mellom religion, livssyn og kultur, og forståelse for religioners og livssyns rolle som en del av barns oppvekstmiljø.

Hovedmomenter:

- Jødedom, islam, hinduisme og buddhisme: særpreg, hovedtanker og religiøs praksis
- Ulike religioners og livssyns holdninger til barn og familie, hjem og hverdagsliv, skikk og bruk, undervisning og oppdragelse
- Hovedtrekk ved jødedom, islam, hinduisme og buddhisme, med vekt på sentralt trosinnhold, høytider, familieliv og hverdagsliv
- Fortellinger og personer fra ulike religioner og livssyn
- Humanisme med vekt på livssynshumanismen
- Barnehagens møte med religiøst, kulturelt og livssynsmessig mangfold: dialog og samhandling

Målområde 4: Etikk og filosofi

Menneskets individuelle og sosiale liv bygger på bestemte verdier. Disse verdiene har sin basis i ulike filosofiske, religiøse og livssynsmessige tradisjoner. Studiet av etikk og filosofi må derfor i stor grad handle om hvordan normer og verdier kan begrunnes i de forskjellige tros- og livssynstradisjoner. Samtidig vil en vektlegge tilnærmingen til etiske og filosofiske spørsmål i barnehagens hverdag. Studiet vil også drøfte profesjonsetiske problemstillinger knyttet til lærerrollen i barnehage og skole.

Hovedmomenter:

- Utvalgte moralfilosofiske grunnlagsproblemer
- Ulike etiske tenkemåter i vår tid
- Forskjellige tilnæringsmåter til etiske spørsmål
- Den etiske samtalen i barnehagen
- Profesjonsetiske problemstillinger i barnehage og skole, bl.a. møte med barn i sorg og krise
- Filosofiske samtaler med barn

Organisering og arbeidsformer

Deler av undervisningen kan bli gitt som trinnforelesninger og deler som klasseundervisning. Selvstudium er grunnleggende for god innsikt i faget, både med tanke på de emnene det foreleses over, og de emnene det ikke gis undervisning i.

I barnehagen er ikke hverdagen oppdelt i ulike fag. Tverrfaglighet er derfor en naturlig del av førskolelærerstudiet. I studiet kan det gjennom året inngå ett eller flere tverrfaglige prosjekter.

Studiet i RLE har en klar forbindelse med barnehagehverdagen. For studentene vil en viktig del av læringen være knyttet til vekselvirkningen mellom erfaringer fra praksis og det faglige arbeidet.

Studentenes egne erfaringer

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Fremmøte til 80 % av undervisningen
- Deltakelse med presentasjon av et faglig/pedagogisk tema i en seminarrekke. Utføres gruppevis. Nærmere detaljer gis i undervisningsplanen.

Nærmere retningslinjer for arbeidet med disse arbeidskravene publiseres på nettet når studiet er i gang. Det samme gjelder opplysninger om når de ulike aktivitetene skal foregå.

Vurderingsordning

Karakteren i faget fastsettes på grunnlag av en individuell skriftlig skoleeksamen. Eksamenen har en varighet på 5 timer.

Ved avsluttende vurdering legges det vekt på grunnleggende kunnskap og innsikt, men også pådyktighet i pedagogisk anvendelse av faget.

Tillatte hjelpemidler på avsluttende skoleeksamen: Bibelen, Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagen.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

2IKTFB21 IKT i barnehagen

Emnekode: 2IKTFB21

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Ved slutført studium skal kandidatene ha tilegnet seg:

Kunnskaper

- kunnskap om bruk av IKT som verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen
- innsikt i hvordan nye medier påvirker og endrer barnekulturen
- kompetanse om barns tidlige erfaringer med digitale medier og hvilken betydning disse mediene har for barns utvikling
- kunnskap om lover og regler som ivaretar barnas rettigheter i informasjonssamfunnet
- kompetanse til å veilede barn og foresatte i deres møte med en digital arena utenfor barnehagen

Ferdigheter

- grunnleggende ferdigheter i bruk av digitale verktøy
- kunne legge til rette for kreative læringsprosesser som stimulerer barnas utvikling i tråd med barnehagens pedagogiske oppgaver
- ferdigheter i digital dokumentasjon av barnehagens pedagogiske arbeid
- kunne bruke digitale verktøy til ledelse, kommunikasjon og samarbeid

Generell kompetanse

- reflekterte holdninger til etiske og juridiske problemstillinger knyttet til barns bruk av digitale medier
- evne til å bruke IKT i egen læring i et livslangt læringsperspektiv

Innhold

Emnet er organisert i to hovedtemaer:

Digital kompetanse

- arbeid med digitale verktøy som er relevante for det pedagogiske arbeidet i barnehagen som for eksempel bildebehandling, lydredigering, videoproduksjon, interaktive tavler, dataspill, digital tekstproduksjon, bruk av sosiale medier og andre ressurser på internett
- innsikt i lover, regler som ivaretar barns rettigheter og etiske problemstillinger knyttet til barns bruk av digitale medier
- innsikt i endringene som skjer med barnekulturen som et resultat av utviklingen i digitale medier

Pedagogisk og kreativ bruk av digitale verktøy

- tilrettelegging av kreative arbeidsprosesser med digitale verktøy som stimulerer barns lek og utvikling, som for eksempel bildebøker, digitale fortellinger og animasjon
- bruk av pedagogisk programvare for læring gjennom lek og spill.

Organisering og arbeidsformer

Studiet er samlingsbasert og samlingene er obligatoriske. Det vil bli informert mer detaljert om samlingene før studiestart.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

- Deltakelse på alle samlinger
- inntil 4 individuelle arbeidskrav
- 2 gruppebaserte arbeidskrav
- deltakelse i nettdiskusjoner og nettseminarer etter nærmere avtale

Dokumentasjon av arbeidene skal leveres i en digital arbeidsmappe. Ved semesterstart vil det komme spesifiseringer til de ulike arbeidskravene angående organisering, innhold og tidsfrister.

Innholdet i arbeidsmappa skal godkjennes før det gis anledning til å framstille seg til eksamen.

Vurderingsordning

Vurderingen består av to deler:

- Individuell, muntlig eksamen som teller 60% av endelig karakter i faget.
- Presentasjonsmappe som teller 40% av endelig karakter i faget.

I god tid før eksamen skal to av arbeidskravene legges i presentasjonsmappe som grunnlag for en mappekarakter. Det ene arbeidskravet blir bestemt ved loddtrekning. Det andre kravet kan studenten velge selv blant de resterende.

Det benyttes graderte karakterer fra A - F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap

20L23 Organisasjon og ledelse

Emnekode: 20L23

Studiepoeng: 30

Språk

Norsk

Forkunnskaper

Ingen

Læringsutbytte

Organisasjon og ledelse i førskolelærerutdanningen gir en grunnleggende innføring i organisasjons- og ledelsesfaget med utgangspunkt i barnehagen som organisasjon. Faget har et komparativt perspektiv på barnehagen som organisasjon, det vil si at det vil bli fokusert på både forskjeller og likheter mellom barnehagen og andre organisasjoner. Spesielt vil barnehagen bli sammenlignet med skolen. Det vil derfor bli gitt en innføring i skolen som organisasjon. Dette vil også være en innføring i organisasjoner som er pedagogiske virksomheter. Faget vil også fokusere på variasjoner i hvordan dagens barnehager styres, organiseres og ledes.

I tillegg til førskolelærerstudenter er faget også åpent for andre studenter som ønsker å bruke faget som en del av et studium, en bachelorgrad eller som et selvstendig fag. Faget egner seg spesielt godt for alle typer lærerstudenter og studenter med erfaring fra pedagogiske eller helse- og sosialfaglige yrker. For disse studentgruppene vil det være mulig å få noe av undervisningen, pensum, øvingsoppgaver og eksamensoppgaver tilpasset aktuell utdanning eller yrkeserfaring.

Gjennom faget organisasjon og ledelse skal studentene tilegne seg innsikt og kunnskap om:

- Organisasjons- og ledelsesfagets sentrale prinsipper, perspektiver, teorier, metoder og forskningsresultater.
- Hvordan organisasjoner og organisasjoners ledelsesfunksjoner fungerer, og hvordan de kan endres og utvikles.
- Endrings- og utviklingsledelse, personal- og kompetanseledelse og strategisk ledelse, inkludert forståelse for sammenhengene mellom disse.
- Hvordan det er å arbeide som profesjonsutdannet i organisasjoner.
- Samarbeidspartnere utenfor organisasjoner, inkludert organisasjoners kunder, klienter og brukere.
- De politisk-administrative rammer som organisasjoner er underlagt.
- Hva som kjennetegner barnehagen som organisasjon, inkludert forskjeller og likheter mellom barnehagen og andre organisasjoner.
- Hvordan ledelsesfunksjonen i barnehagen fungerer, inkludert variasjoner i hvordan dagens barnehager styres, organiseres og ledes.
- utfordringer knyttet til endrings- og utviklingsledelse, personal- og kompetanseledelse og strategisk ledelse i barnehagen.

- Barnehagens omgivelser, inkludert mulige samarbeidspartnere og hvilken betydning slikt samarbeid kan ha for barnehagen.
- En innføring i skolen som organisasjon og pedagogisk virksomhet.

Innhold

I studiet inngår følgende fire målområder (målområdenes vekting i parentes):

1. Organisasjon og ledelse (50%)
2. Politisk-administrative rammer (20%)
3. Organisasjonsutvikling og endring (20%)
4. Samrbeidspartnere utenfor organisasjonen (10%)

Organisasjon og ledelse

Dette målområdet gir en grunnleggende innføring i organisasjons- og ledelsesfagets sentrale prinsipper, perspektiver, teorier, metoder og forskningsresultater. Målområdet vil gi en grunnleggende innsikt i hvordan organisasjoner og organisasjoners ledelsesfunksjoner fungerer. Målområdet vil gi en spesiell innsikt i barnehagen som organisasjon og hvordan ledelsesfunksjonene i barnehagen fungerer. Målområdet vil også belyse forskjeller og likheter mellom barnehagen og andre organisasjoner som for eksempel skolen.

Delemner:

- Organisasjonsbegrepet
- Organisasjonsstruktur
- Organisasjonskultur
- Makt og konflikt i organisasjoner
- Organisasjoners omgivelser
- Individet og organisasjonen
- Kommunikasjon i organisasjoner
- Beslutninger i organisasjoner
- Læring i organisasjoner
- Endring av organisasjoner
- Ledelse i organisasjoner
- Endrings- og utviklingsledelse
- Personal- og kompetanseledelse
- Strategisk ledelse
- Barnehagen som organisasjon
- Ledelse i barnehagen
- Variasjoner i styring, organisering og ledelse av barnehagen
- Et komparativt perspektiv på barnehagen som organisasjon
- Skolen som organisasjon og pedagogisk virksomhet.

Politisk-administrative rammer

Dette målområdet gir innsikt i de politisk-administrative rammer som organisasjoner er underlagt. Byråkratet som organisasjonsform og kritikken mot denne vil også bli behandlet.

Delemner:

- Politisk-administrative rammer for organisasjoner
- Utfordringer knyttet til offentlig styring
- Byråkratisk organisasjonsform
- Kritikken mot byråkratiet

Organisasjonsutvikling og endring

Dette målområdet gir innsikt i hvordan organisasjoner og organisasjoners ledelsesfunksjoner kan endres og utvikles. Målområdet vil fokusere på hvordan organisasjoner og ledelsesfunksjonen i organisasjoner kan endres og utvikles gjennom organisasjonsutvikling.

Delemner:

- Organisasjoner i endring og utvikling
- Ledelse av endring og utvikling
- Organisasjonsutvikling
- Motstand mot endring og utvikling i organisasjoner

Samarbeidspartnere utenfor organisasjonen

Dette målområdet gir innsikt i samarbeidspartnere utenfor organisasjoner, inkludert organisasjoners kunder, klienter og brukere. Målområdet gir også innsikt i profesjonsbegrepet og hvordan det er å arbeide som profesjonsutdannet i organisasjoner.

Delemner:

- Samarbeidspartnere utenfor organisasjoner
- Samarbeidspartnerens betydning for organisasjoner
- Profesjonsbegrepet i relasjon til organisasjon og ledelse
- Hvordan det er å arbeide som profesjonsutdannet i organisasjoner.

Organisering og arbeidsformer

Studiet er organisert som todagers undervisningssamlinger omtrent hver andre uke i vårsemesteret. I tillegg gis det veiledning i forbindelse med semesteroppgaven og annen faglig veiledning. I hovedsak vil slik veiledning bli lagt utenom de oppsatte undervisningsdagene.

Arbeidsformene i studiet vil være forelesninger, gruppearbeid og selvstudium. Det gis veiledning i forbindelse med de ulike arbeidsformene og i forbindelse med de obligatoriske arbeidskravene. Det IKT-baserte studiestøttesystemet Fronter benyttes som en del av undervisningen.

Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Det er obligatorisk oppmøte på følgende fire todagers undervisningssamlinger:

1. Første undervisningssamling i begynnelsen av januar
2. Andre undervisningssamling i slutten av januar

3. Første seminar på undervisningssamling i februar/mars
4. Andre seminar på undervisningssamling i mars/april

Kravet om obligatorisk oppmøte gjelder for begge dager på alle de 4 todagers undervisningssamlingene, altså til sammen åtte undervisningsdager. Til første og andre seminar skal studentene forberede et framlegg som presenteres for resten av studentgruppen. Framlegget forberedes og framlegges gruppevis. Hver studentgruppe skal presentere to framlegg, et framlegg på hver av de to undervisningssamlingene med seminar. Framleggene kan være i form av foredrag, rollespill, audiovisuelle presentasjoner osv. Detaljer om form og innhold opplyses ved semesteravgift.

Vurderingsordning

Avsluttende vurdering er todelt:

1. Skriftlig individuell eksamen på 4 timer som teller 2/3 av karakteren i emnet
2. Semesteroppgave på ca 25 sider som skal skrives i gruppe på 4-6 studenter og som teller 1/3 av karakteren i emnet.

Det benyttes graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Gjennom semesteroppgaven skal studentene fordype seg i problemstillinger knyttet til barnehagen som organisasjon. Veiledning vil bli gitt på semesteroppgaven. Første veiledning er obligatorisk og må foregå i høgskolens lokaler (ikke pr. mail eller telefon). Veileder skal godkjenne problemstillingen på semesteroppgaven.

Ikke bestått semesteroppgave kan rettes opp og innleveres på nytt senest innen 3 uker etter at sensuren har falt. Dette teller som nytt eksamensforsøk. Er ikke semesteroppgaven bestått etter andre gangs innlevering kan gruppemedlemmene likevel gå opp til skriftlig eksamen, men det må skrives og leveres inn en helt ny semesteroppgave etter skriftlig eksamen som må bli bestått for å få godkjent studiet.

De til enhver tid gjeldende retningslinjer for format og struktur på studentarbeider ved Høgskolen og avdelingen (som krav til forside, referanseliste, henvisninger, sitat osv.) skal følges i arbeidet med semesteroppgaven. Innleverte semesteroppgaver med meget lavt nivå når det gjelder format og struktur vil bli trukket inntil en karakter på samlet karakter på semesteroppgaven.

Nærmere informasjon om semesteroppgaven vil bli gitt ved semesterstart.

Den skriftlige individuelle eksamen er en prøving av hele pensum der det legges vekt på forståelse av sentrale begrep og modeller innen organisasjons- og ledelsesfaget, samt koblingen til barnehagen som organisasjon.

Ansvarlig avdeling

Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap